

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio I. Missæ audiendæ obligatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

ceptum, sed consuetudines piæ sunt, meritò urgenda à Parochis, præsertim pro juventute alioquin otiosâ &c.

Eâdem porro ratione, qua de Dominicis, etiam 6
dicendum est de Festis quibusdam præceptis sive
universalibus totius Ecclesiæ, sive Dioecesalibus,
triplici tamen adverso discrimine. 1. Diei Domi-
nici institutio fundamentaliter est Juris divini natu-
ralis in Decalogo, & formaliter est Juris divini po-
sitivi ex traditione Apostolica, ut supra numero 5,
indicatum est: Festorum autem institutio & obser-
vantia est ex mero Jure positivo humano Ecclesia-
stico. Et hinc 2. Ecclesia potest abolere omnia Fe-
sta, eorùmque observantiam pro libitu mutare:
non item Dominicas. Unde ulterius, 3. Cum
quis Missam non audit die Festo, non tenetur ad
alium cultum Dei positivum, sicut teneri Die Do-
minica probabimus infra in fine Sect. 2.

SECTIO I.

Missa audienda Obligatio.

SUMMARIUM.

7. Tertio Præcepto modò ab Ecclesia determinato obligatur
quibis fidelis adultus sub mortali audire Sacrum.
8. Exhibendo præsentiam moralem.
9. Usque ad n. 13. quando quis censeatur moraliter præ-
sens, quando non?
13. Non sufficit præsentia materialis tantùm, & corporea,
sed
14. Requiritur præsentia religiosa, & devotâ.
15. Usque ad n. 19. Qualis requiratur intentio, & attentio
ad audiendam Missam?

Et s

Audientia

19. *Audienda est Missa integra.*20. *Uique ad n. 23. Quando quis censetur omittere partem notabilem, idèoque peccare mortaliter, quando non?*23. *Non satisfacit præcepto, qui duas Missæ partes simul à diversis celebrantibus audit.*24. *Quando, & quo loco audienda sit Missa?*

ASSERTIO I.

7 **T**ertio præcepto modò determinato ab Ecclesiâ obligatur omnis homo fidelis adultus sub mortali audire Sacrum, exhibendo præsentiam moralem religiosam ad Missam integram, quamcunque tandem.

Quoad obligationem sub mortali consentiunt omnes Doctores Catholici (contradicente solo, quem sciam, nostro Angelo V. feria numero 42. Ubi etiam perperam censet Sacram Concionem præferendam esse Missæ, si utraque audiri non possit) Estque sententia modò damnata n. 52. sub Innocentio XI. *Præceptum servandi festa non obligat sub mortali, seposito scandalo, si absit contemptus.* Et probatur imprimis ex traditione Apostolica, uti refert Clemens I. supra citatus. Ubi ait: *Quam excusationem afferre potest Deo, qui hoc die non convenit.* Deinde ex consuetudine & consensu totius antiquitatis Ecclesiæ. Et definitur in Concilio Agathensi c. 31. relato de consecratione. dist. 1. cap. *Missas. Missas die Dominico secularibus totas audire speciali ordinatione præcipimus, ita ut ante benedictionem Sacerdotis egredi populus non præsumat; quod si fecerint, publice ab Episcopo confundantur.* Estque hoc præceptum & mandatum receptum usu Eccle-

Ecclesiæ universalis absque ulla contradictione. *Ratio est:* quia præceptum est de re gravi ex objecto, nempe debitissimum naturali jure divinum cultum concernente, unde licet hoc præceptum de audiendo Sacro die Dominico, formaliter & explicitè sit Ecclesiasticum tantum, fundamentaliter tamen & implicitè est de jure divino naturali, quo omnis homo adultus tenetur aliquo actu positivo Deum quandoque colere, quod de se indeterminatum ex institutione Christi, Ecclesia deierminavit quoad modum & tempus, scilicet ad audiendum Sacrum die Dominico, ut rectè notat *Fillucius Tract. 27. c. 8.* Caterum adulti tantum hoc præcepto obligari possunt, & incipiunt, quamprimùm ad eum usum rationis perveniunt, ut bonum à malo discernere, Deum suum agnoscere, vel alias mortaliter peccare possunt: antea enim, sicut peccati, ita etiam obligationis sub peccato incapaces sunt, juxta communem doctrinam in materia de legibus. Jam verò termini præcepti in assertione positi explicandi sunt.

§. I.

Exhibendo præsentiam moralem.

Ad satisfaciendum præcepto audiendi Sacrum 8 requiritur imprimis præsentia moralis, ut nimirum quis moraliter æstimando rem, verè censetur præsens assistere & audire Sacrum, ut nimirum corpore sit vel intra Ecclesiam, vel in proximo loco tali, ex quo judicatur moraliter posse videre, audire, vel aliquo modo percipere: imò nec requiritur, ut sacrificantem, videas, vel audias,

dias, modò ita præsens sis moraliter, ut ex signis quibusdam colligere possis, quid in Sacrificio agatur. Hinc cæci & surdi non excusantur, sed tenentur, & censentur Missæ interesse moraliter, si sint in loco, unde aliàs possent videre, audire, vel advertere celebrantem, si earum potentiarum usu gauderent. *Comm. Doct. Navar. c. 21. n. 8. Tol. lib. 6. c. 6. Laym. l. 4. Tract. 7. c. 3. Diana Part. 4. T. 4. Resol. 154.* Atque hinc inferendum

9 I. Moraliter præsens & satisfacere censetur etiam extra Ecclesiam vel locum Sacri existens, ut in atrio exteriori Ecclesiæ, in Cancellis, Oratoriis vel Cameris annexis Ecclesiæ, aliòve loco etiam profano contiguo per fenestras: item extra Ecclesiam non omnes capientem, in publica platea vel campo, ita tamen associando se ad alios præsentem & audientes Missam, ut ex signis & gestibus, quid in Missa agatur, colligere possit, & ad multitudinem assistentium censetur moraliter pertinere.

10 II. Non censetur moraliter præsens, nec satisfacere, qui in magno templo Missam celebratam existeret in Sacello, Sacristiâ, ambitu omninò separato. Quia tanta distantia & divisio inter te, & celebrantem nullis aliis intermediis tollit præsentiam moralem. Contra verò satisfaceres, si adesses magna hominum multitudo, tu verò esses ex postremis in magna eadem Ecclesia: quia tunc moraliter faceres unum cum ea multitudine præsentium. *Fagundes, & alii cum Tambur. l. 4. in Dec. c. 2. §. 1. num. 12.*

11 III. Si è fenestra tuæ domus possis advertere ad

ad Sacrum in Ecclesia vicina celebratum, & parva sit distantia, etiamsi via publica inter media, adhuc te posse satisfacere cenlet *Card. de Lugo*, gravis & accuratus Doctor, de *Euchar. disp. 22. Sect. 2.* quia sic adhuc censeris moraliter praesens Sacro. Negant alii Recentiores cum *Tambur. opusculo de Sac. Missa l. 3.* Et videtur magis habere pius sensus fidelium. Et certum est non satisfacere, si magna sit distantia arbitrio prudentis aestimanda, propter oppositam rationem.

IV. Non censetur moraliter praesens, nec satisfacere, qui Sacramentaliter confitetur, dum Missa celebratur, majori vel magno tempore. Quia ad assistentiam moralem Missae non satis est pietas actionis, si haec distrahat, seu excludat moralem assistentiam: distrahit autem in casu proposito: quia ipsa actio externa confessionis ipsum externum cultum attendendi ad Missam impedit, nedum internam intentionem communi Sententia requisitam.

Denique Universaliter non sufficit, vel satisfacere praesentia materialis tantum & corporea, qualis est non tantum toto tempore dormientis, ebrii, nugantis, verum etiam illorum, qui verè, ut ajunt, solo corpore Missae interfunt, utpote propter honestum tantum consortium, curiositatem, pompam, propter solum civile obsequium, quomodo ferè faciunt, qui solum Dominos suos comitantur, aut solum veniunt, ut videant, quae agantur, quaeque personae convenient, vel ut solum cætus fœbres honorent absque ulla devotione, vel intentione.

tentione Missæ ac cultûs divini. Item qui quidem animo audiendi Missam accedunt, tamen toto vel pleroque tempore Missæ fabulantur, litteras, nova, libros impertinentes legunt, & cætera hujusmodi. Quales præterquam, quod propter irreverentias & alia peccata Deum offendant, præcepti audiendi Missam in Dominica vel Festo die minimè satisfaciunt in omni Sententia, etiam laxâ illâ non requirente attentionem internam. Tenentur ergo ulterius exhibere

§. II.

Præsentiam Religiosam.

14 **A**D satisfaciendum præcepto Missæ audiendæ requiritur ulterius præsentia seu assistentia religiosa & devota, ut nimirum cum pio motu in Deum, seu animo Deum colendi Missæ intersis. Ad quod duo requiruntur, intentio ex parte voluntatis: & attentio ex parte intellectûs. Quoad intentionem omnes consentiunt: Quo ad attentionem verò est communis; & apud me omninò vera sententia DD. atque eadem ratione probatur, sicut probatur de Horis Canonicis, utrobique enim Ecclesia determinat præceptum divinum naturale colendi Deum: adeoque sicut Clericis præcipiendo Horas Canonicas, præcipit veram Orationem devotam ac religiosam, verumque cultum Dei: ita & Laicis præcipiendo audire Missam, vel assistere Missæ, præcipit omninò præsentiam ac assistentiam religiosam, piam, devotam, quæ sit verus cultus Dei, veraque Oratio cum Sacerdote celebrante: atqui de essentia veræ Orationis, verique Dei cul-

tûs

tus necessaria est interna devotio, nimirum interna voluntatis intentio ad colendum Deum: atque intellectus intentio ad rem presentem; ut pluribus explicatum habes *Theol. Sacramentali parte I. in Appendice à n. 75. & rursus parte I. Decal. c. 3. à n. 41.* Ergò.

I. Intentio audiendi Missam non tantum debet esse materialis spectandi gratiam cæremoniam aliquam, sed formalis & religiosa, quatenus actio sacra & cultus Dei est; ut nimirum quis intendat vel explicitè ea actione Deum colere, vel saltem implicitè facere id, quod hinc facere intendit Ecclesia. Quia, ut dictum est, auditio Sacri præcepta ab Ecclesia essentialiter debet esse actus humanus, religiosus, seu verus cultus Dei: talis autem non est, nisi quis voluntariè Deum illo actu colere intendat: non tamen requiritur intentio formalis præcepti, ut nimirum quis, explicitè vel positivè intendat eo actu satisfacere præcepto Ecclesiæ: hoc enim ipso, quo quis facit, quod Ecclesia præcipit, satisfacit præcepto Ecclesiæ, dummodo expressam voluntatem contrariam saltem non habeat. Ut si quis audiret Missam Dominico die pia consuetudine, non advertens omninò esse Dominicam, vel Festum, tamen statuens postea audire aliam Missam, utpote Sacrum solemne, nihilominus jam satisfecit, nec tenetur audire aliam; quia fecit, quod præceptum est. Pluribus & plura huc spectantia in specie habes. *Tract. I. in Decal. de actibus hum. c. 3. num. 41. cit.*

II. Attentio hic requisita & sufficiens triplex esse

esse potest: *prima* & minima est, ad ipsam Missam seu verba & acta Sacerdotis, animo tamen & intentione eo modo Deum colendi. Neque enim tenetur audiens Sacrum, formare preces proprias, sed solum devotè assistere Sacerdoti celebranti & oranti in persona omnium præsentium & totius Ecclesiæ. *Secunda* est attentio ad sensum & mysteria per verba & actiones sacras Missæ significatas, & repræsentatas, præsertim verò Passions & Mortis Christi; & hæc perfectior, sed non nisi intelligentium, & magis instructorum est. *Tertia* est attentio generalis finis, durante Missa, ad ipsum Deum colendum; orandum, deprecandum, laudandum, per orationes, Meditationes, aliosque pio mentis motus & affectus. Consulunt tamen DD. nominatim *Suarez & Laym.* hæc, tales privatim orantes saltem ad partes essentielles Sacrificii scilicet, Consecrationem, & sumptionem specialiter attendere debere. Infra Sacrum insuper non solum licet preces privatas voluntarias, sed etiam obligatorias, utpotè Horas Canonicas, pœnitentiam à Confessario injunctam, aliàsque preces ex voto vel quacunque obligatione debitas persolvere: juxta communem DD. *Navar. Tolet. locis citatis. Filicinus. Laym. March.* hæc contra *Angelum & Sylvest.* Ratio est; quia attentio ad audiendam Missam requisita æquè stat cum orationibus obligatoriis, ac cum voluntariis: & nihil prohibet duobus præceptis uno eodemque actu & tempore satisfieri: maximè verò cum illæ duæ obligationes nullo modo sibi opponuntur, sed simul stant; imò se

mutu

mutuò adjuvant. Multò maximè verò scrupulus eximendus ministrantibus ad Sacrum solemne, dum occupantur circa cæremonias, etiam sæpius abeundo, quærendo, vel disponendo ea, quæ ad ministerium spectant: dummodò non desit intentio colendi Deum: idèmq; dic de Musicantibus, qui omninò satisfaciunt, quia ipsi Missæ cooperantur: & quia omnia, quæ agunt, ad Sacrificium aliquo modo spectant, moraliter, & Religiosè assistere censentur.

III. Sicut intentio, ita nec attentio requiritur¹⁷ formaliter & actu semper continuata, sed sufficit attentio virtualiter continuata, nunquam scilicet revocata, atque excludens voluntarias distractiones tam internas, quàm externas seu actiones impossibiles cum actu religioso cultûs divini saltem per notabile spatium. Quare licet reprehendendi, non tamen statim peccati mortalis condemnandi sunt aulici, mercatores, & alii, qui inter Missarum solemniam modo attendunt ad partes principales maximè, modò verò confabulantur per spatium in actione Missæ non adeò notabile, uti etiam moment Sotus in 4. dist. 12. Quæst. 2. Art. 1. Suar. Disp. 88. de festis Seet. 3. Laym. Tract. 7. c. 3. Ratione hujus conditionis peccant mortaliter, quotquot per notabile tempus vel per notabilem Missæ partem, utpote in mea sententia plùs, quàm quartam, vel tertiam circiter occupantur, tam internis voluntariis distractionibus in communi & veriori sententia, quàm distractionibus externis seu actionibus quibuscunque à divino cultu alienis, jam n. præcedenti enumeratis.

THEOL. MORAL. PARS III. FF IV. Quam-

18 IV. Quamvis autem hanc sententiam de interna attentione requisita contra distractiones voluntarias omninò verissimam judicem, sicut in Horis, ita etiam in auditione Missæ: monendus tamen Confessarius pro pœnitentibus (non pro se) non esse condemnandam oppositam sententiam sanctorum gravium Doctorum ex Antiquis, *S. Antonini, Sylvii Medina, & ex Recentioribus Conink, Hurtad, Diana, Caramuel.* & novissimè bonis rationibus *Suedet Card. de Lugo dist. 20. de eucharist. sect. 2.* munitum ad satisfaciendum præcepto audiendi Missæ, citra peccatum mortale non requiri internam, sed sufficere externam attentionem, quæ consistat in negatione distractionis externæ, hoc est cujuscumque negotii vel occupationis externæ, quæ ex se distractiva sit mentis ab auditione Missæ, & colendo Deo, qualia essent à nobis prædicta, confabulari, legere nova, historias, scribere, pingere, ludere, &c. Fundamentum est: quòd Ecclesia non potest præcipere actum merè internum ad essentiam actus externi moralis præcepti per se non requisitum, in hoc consentimus omnes: atqui ad essentiam vero orationis, & cultûs Dei requiri attentionem internam asserimus nos cum communiori & veriori (negant Adversarii sanè non improbabiler, saltem speculativè, uti fassus sum jam supra tract. 1. c. 3. n. 43.) Interim pœnitenti oppositam sententiam sequi volenti, absolutionem non deneges.

§. III.

Ad Missam integram.

19 **A**D satisfaciendum præcepto audiendi Missam requi-

requiritur assistentia integra: ut quis nimirum integram Missam præsens audiat ab Introitu usque ad Benedictionem Sacerdotis. Habetur in Jure variis locis *cap. Missas de Consecrat. Dist. 1. ex Concil. Agathensi supra citato. Ibidem cap. omnes fideles, ex Canone 9. Apostolorum. Et cap. cum celebrandas ex Concil. Aurelianensi l. Can. 28.* quibus semper prohibetur, ne ante Benedictionem Sacerdotis discedatur. Ad eò ut omnium consensu peccetur mortaliter omittendo partem notabilem, secus, venialiter tantum, cum certum sit hic dari parvitatem materiæ juxta regulas *tract. 1. Decal. c. 5. n. 24.* assignatas. Dicendum igitur:

1. Terminus Missæ sub mortali audiendæ est ab Evangelio usque ad Communionem Sacerdotis: ita ut quis culpabiliter ultra Evangelium vel ante Communionem Missam omittens censeatur omittere partem notabilem, & peccare mortaliter. Ante verò Evangelium, & post Communionem omittere communi consensu censeatur pars non notabilis, & venialis culpa. *Navar. c. 20. n. 1. Tolet. lib. 6. c. 6. Laym. & March. citati, alii apud ipsos. Sumitur ex cap. omnes fideles. Ubi specificatur. Scripturas Apostolorum, & Evangelium audiant, & non egrediantur ante perceptam Communionem. Et licet ibi per Scripturas Apostolorum videatur intelligi moderna Epistola, tamen & hæc particula censeatur levis esse respectu totius. Insuper & Evangelium citra peccatum mortale omitti, si illud postea privatim legas, putat *Navar. loc. cit. Snar. & Laym.* tamen potius volunt suppleri audiendo ultimum E-*

vangelium sancti Joannis, ante quod, post benedictionem Sacerdotis alioquin egredi potuisses. Imò absolute post Evangelium, vel Credo ad Offertorium accedentem (ibi enim incipit Missa Christianorum, priora enim dicebantur olim Cathecumenorum) non esse condemnandum gravis peccata docet Amalarius *lib. 3. de Ecclesiast. officiis c. 11*. Saltem talem peccati mortalis damnare, durissimum videri fatentur Laym. *citato cap. 3. n. 4*. Diana *Parte 4. Tr. 5. Resol. 196*. Ego assentior, quamvis à communi sententiâ non recedendum esse fateam: de futuro quidem nulli consulo: de præterito tamen neminem peccati gravis damno.

21 II. Etiam intra Sacrum principale definitum partem non notabilem abesse, non nisi veniale est. Quod maximè verum est, quando pars illa non ad id pertinet ad substantiam Missæ: utpotè, dum post recitatum Credo vel Canonem cantus nimis prolongatur: vel dum Sacerdos in Memento, vel intra Sumptionem nimis diu orat, certè contra constitutionem Ecclesiæ in Rubricis. Erat alicubi Sacerdos, qui infra Memento & Communionem solebat ferè orare per horam: tempori assuetus minister interim in vicinum hortum digressus tubò areolam jaculabatur, tempestivè semper regressus ad ministrarium. Utiq; talis etiam die Dominico vel Festo præcepto audiendi integram Missam satisfecit. Similiter absolute satisfaciunt, qui tempore Missæ ministrantes subinde abeunt quærendo vel disponendo ea, quæ ad Sacrum pertinent, ut supra dictum. Imò etiam, qui tempore Missæ confitentur,

dummodò non ita occupentur per magnam partem Missæ in enarrandis peccatis, ut ad Sacrificium attendere commodè non possint : tunc enim non satisfacere jam suprà n. 12. dictum est. Quia actus ipse Missam audiendi & intentio necessaria, tantam & tam disparatam actionem moraliter non compatitur, quantumvis aliqui de hoc disputent. Similiter etiam non satisfaceret, qui abesset tempore partis substantialis Sacrificii, utpote tempore Consecrationis, & Sumptionis: talis enim nullo modo assisteret Sacrificio; ut cum aliis monet *Lugo cit. d. 22. Seet. 1. Diana part. 5. Tr. 13. Resol. 41.* Quod si tamen quis abesset aut à sola Consecratione, aut à sola Sumptione, posset adhuc videri satisfacere citrà peccatum mortale, quia posset adhærere opinioni asserenti, essentiam Sacrificii consistere vel in Consecratione sola, vel etiam in Sumptione; ut cum *Lugo citato* advertit *Tamb. l. 4. c. 2. §. 1 num. 3.*

III. Ille, qui sive culpabiliter, sive inculpabili-22 ter venit ad Sacrum primò sub Præfatione, vel Canone adhuc ante Consecrationem, omninò tenetur reliquum Missæ audire. Quia tunc adhuc pars principalis Missæ, eaque à Præcepto potissimum intenta audiri potest; ut cum *Suar., & aliis* contra nonnullos rectè docent *Lugo cit. Seet. 1. n. 6. Diana Part. 3. Tract. 6. Resol. 69.* Non ergò audiendus *Joan. Sanchez* oppositum tenens, & dicens esse communem usum fidelium etiam timoratorum; sed dicens tantum, non probans. Contrarium habet proborum fidelium usus. Contra

Ff 3

verò,

verò, qui primò post Consecrationem accedit, obligatur ad assistendum parti reliquæ. Tenetur enim deficit pars principalis & substantialis Missæ. Quemadmodum feria 6. Parasceve, licet in Missa adsit Communio, & quædam alia, quia tamen non adest Consecratio, non tenemur assistere, etiamsi tunc incideret dies festus: ita ergò in nostro.

23 IV. Probabile & tutum erat antehac, satisficere huic præcepto audiendo duas partes Missæ à duobus Sacerdotibus successivè: v. g. si audivisti unius Sacerdotis Missam à Consecratione usque in finem, sufficiebat, si postea audisti Missam alterius Sacerdotis usque ad Consecrationem. Quia talis tota Missam in substantia audivit: ergo satisfacere videtur est præcepto quoad substantiam, etsi non quoad modum & perfectionem præcepti, ideòque si tamen que omni rationabili causa vel necessitate fieri non sine culpa veniali: erat sanè communior. *N. var. c. 22. n. 2. Tolet. l. 6. c. 7. Sa. verbo Missa in dicto n. 2. Laym. cit. cap. 3. in fine. Marchant. tr. 4. tit. 2. q. 1. dub. 2.* Meritò tamen aliter apud Dianam. *cit. p. 5. tr. 13. Resol. 41.* limitatum dummodò partes essentielles, scilicet Consecratio & Sumptio non dividerentur, sed ab uno Sacerdote audirentur, quia alias non assistitur uni Sacrificio. Alii tamen communiter non distinguebant. *Insuper per Azorius. Bonacina, Hurt. alii cum Diana in summa V. Missam audire. num. 13.* concedebatur etiam satisfacere præcepto eum, qui duas partes Missæ simul audivit à duobus Sacerdotibus simul celebrantibus.

lebrantibus, utpote uno incipiente ab Introitu, altero versante circa Consecrationem, & sic utrumque audiendo usque ad finem hujus, & Consecrationem prioris: eò quòd audiatur adhuc tota Missa quoad substantiam, & quoad attentionem, potest quis ad utrumque animum intendere. Et consequenter quidam apud eundem Dianam concedunt, obligatum eodem die audire tres Missas, unam ex præcepto, alteram ex voto, tertiam ex pœnitentia injuncta, satisfacere, si omnes simul à tribus Sacerdotibus simul celebrantibus audiat: eodémque modo fieret in Natali Domini; si esset obligatio audiendi tres Missas. Sed quidquid sit de hoc; illud certè de una Missa mihi omninò videtur improbabile, & meritò absurdum reputat Suarez *de festis disp. 88. sect. 2.* saltem longè probabilius & tutius id negant DD. communiter. Tamb. *cit. num. 10.* March. *cit. d. 2.* Et jam certum esse debet, damnatâ ab Innocentio XI. hâc ipsâ propositione 53. *Satisfacit præcepto Ecclesie de audiendo Sacro qui duas ejus partes, imò quatuor simul à diversis celebrantibus audit.* Ratio est: quia auditio Missæ ex naturâ & institutione sua, ac etiam ratione mysteriorum repræsentatorum est res successiva, quæ suas partes simul habere non potest; duæ verò medietates Missæ simul celebratæ unius successivi partes non sunt, & consequenter ad eandem auditionem Missæ spectare non possunt. Idémque sentiendum judico in altero casu non satisfieri audiendo illas Missas simul, nisi ex intentione aliud constaret.

Missam quamcumque tandem.

24 **P**Ræcepto audiendi Missam satisfit audien-
 Missam quamcumque, dummodo Catholice
 Romano ritu celebratâ, sive solemnè, sive privata
 sive ordinariam de tempore, vel Festo, sive vova-
 vam, vel pro defunctis; sive in Ecclesia Parochiali
 ve in alia quacunque Ecclesia, Sacello, Oratorio
 se loquendo. Communiter Doctores *S. Antonii,
 Sorus, Sylvest. Navarrus, Tolet. Layman Me-
 chant Lugo cit.* Ratio est: quia præceptum
 audienda Missa per se omninò abstrahit à tali
 tali particulari Missa, & à loco publico vel privato.
 Neq; Sacri Canones quidquam de hoc definiunt.
 Quamquam omninò conveniens sit & consule-
 dum fidelibus; ut aliquando saltem Dominicis &
 Festis principalioribus Parochiales suas Ecclesias
 deant, Missæque solemnè & Parochiali interfint, ut
 monet Concil. Trid. *Sess. 22. in Decreto de observan-
 dis & vitandis in celebratione Missarum.* Et in
 Jure *c. 2. de Parochis*, reprehenduntur, & puni-
 ri jubentur, qui contempto proprio Parochio, vel et
 injusta indignatione erga ipsum, Divina apud ipsum
 non frequentant. Insuper addunt Doctores citati,
 Episcopos vel Parochos non posse præcipere,
 talique præcepto non obligari subditos, ut Missam
 audiant tantum in propria Parochia & in Ecclesia
 Regularium, aut alio Sacello vel Oratorio. Quia
 (*ait Navar. cit.*) Episcopus non potest tollere
 Jus commune, & generalem consuetudinem re-
 tius Orbis: atque ita in favorem Regularium de-
 claratum à Congregatione Cardinalium Sacrorum

Rituum, refert Card. de Lugo citatus d. 22. de Eucharist. Sect. 1. n. 3. Tandem quod in Brevibus pontificiis excipiantur Festa Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, Nativitatis Domini, & Assumptionis B. V. Mariæ (quibus aliàs conceditur facultas legendi & audiendi Missam in Oratoriis privatis & domibus) Et quod alii præter domesticos illius, cui facultas concessa est, ibidem Missam audientes, non censeantur liberi à præcepto audiendi Sacrum diebus Dominicis & Festis, commodè explicat noster Marchant. cit. tit. 2. q. 1. dub. 1. mentem Pontificis non esse proponere novam, vel augere obligationem audiendi Missam, præcepti alioquin indeterminati ad quemlibet locum, sed solum ad Parochiæ, ut Parochalibus juribus per tale privilegium non derogetur: sive ne fiat cum præjudicio Parochiæ vel Parochi: utpote si exinde Parochia magna parte populi destituatur, si obligationes tam Parocho, quàm pauperibus fieri solitæ, ideò deficient &c. Alioquin præcepto Missæ satisfieri in illis Oratoriis cum aliis docet Azorius Tom. 1. lib. 7. c. 6. Sed contrarium mihi planè verius & apertis verbis Breviis conformiùs docent Bonacina & alii cum Diana & Tamb. lib. 1. c. 4. §. 4. num. 3. de Sac. Missa ex professo. Ideò soleo suadere in praxi, nolentes tamen non urgere.

SECTIO II.

Causæ excusantes ab auditione Sacri.

SUMMARIUM.

25. Causæ ab auditione Sacri excusantes generatim sunt quatuor. 1. Impotentia 2. Charitas 3. Officium & 4. Consuetudo.

Ff 5

26